

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ

УДК 070:316.77]:[81'42:355.01(477:470)"2022/2024"]
DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.2.2/30>

Бабенко В. С.

Університет митної справи та фінансів

«МИР, ЯК ПОРАЗКА» І «ПЕРЕМОГА, ЯК СВІТОВА ГЕОПОЛІТИЧНА ПЕРЕБУДОВА»: ДО КОНТЕКСТУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В МАСМЕДІЙНИХ НАРАТИВАХ

В статті окреслена проблема впливу гібридних обставин російсько-української війни на змістове наповнення понять, що вважаються ключовими для світогляду масової аудиторії. Серед таких понять – «мир» та «перемога». Залежно від конкретної ціннісної матриці (зумовленої попереднім та поточним колективним досвідом) в якій перебувають суб'єкти ці поняття отримують широку варіативність трактувань. Стаття звертається до масмедійної трансформації згаданих концептів під впливом факторів історичної пам'яті, фільтрів сприйняття актуальних інформаційних приводів, ідеологічних впливів, множинності геополітичних інтересів та самоцензури.

В дослідженні встановлено яким чином концепти «мир» і «перемога» перетворюються на форму, зміст до якої можна конструювати, редагувати, заперечувати та у інший спосіб моделювати. Розкрито в наслідок чого означені концепти стають складовими інформаційної війни, оскільки здатні як загострювати світоглядні протиріччя, так і згладжувати їх для маскування смислів, що можуть виступати емоційними подразниками для аудиторії. Визначені формулювання, що супроводжують в медіареальності концепти «мир» та «перемога» із метою відповідати заданим інформаційним потребам зовнішнього та внутрішнього медіаринку. До таких формулювань зараховані: «умиротворення агресора», «схилання до миру» (або ж «примус до миру»), «примирення» (сатиричне зіставлення слів «примирення» та «мимрити»).

В статті розглянуто, як із початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну посилюлася контрарність понять «мир» та «перемога», які до цього перебували в умовній синонімії. Доведено, що серед інших обставин таку бінарну опозицію посилювала криза наративів Західного світу у трактуванні російсько-української війни та спроби штучного конструювання політичної опозиції Володимиру Путіну задля маскування системних геополітичних викликів пов'язаних із візією перемоги України у війні.

З'ясовано, що концепти «мир, як поразка» та «перемога, як світова геополітична перебудова» слугують потребам України контролювати наративи «миру» та «перемоги» в межах своїх національних інтересів.

Ключові слова: мас-медіа, медіареальність, медіадискурс, концепт, наратив, російсько-українська війна, інформаційна війна, війна, мир, гібридна війна, конфлікт інтерпретацій, розуміння війни, концепт перемоги.

Постановка проблеми. Із початком збройної російсько-української війни у 2014 році концепти «мир» та «перемога» у національному просторі медіареальності входили до спільної наративної парадигми. «Мир» сприймався як магістральне розуміння «перемоги», утворюючи умовну синонімію понять. В процесі розвитку військових подій семантична спорідненість концептів почала порушуватися, а їхнє тлумачення посту-

пово отримувало поляризацію. Серед іншого, це ілюструє допис радника міністра внутрішніх справ України Івана Варченка, що вийшов у березні 2015 році в інтернет-виданні «Лівий берег». В ньому автор говорить про поширення деструктивного переконання «мир за будь-яку ціну» і зазначає, що мир без перемоги дорівнюється до зради і утвердження пріоритетів РФ. А сам текст виносить у свій заголовок запитання

«Мир чи Перемога?», підкреслюючи контрарність цих понять [1].

Динаміка поляризації смислового наповнення концептів прискорилися після повномасштабного вторгнення РФ. У своєму привітанні до Дня Незалежності України 24 серпня 2022 року президент Володимир Зеленський зазначив: «Що для нас кінець війни? Раніше ми говорили: мир. Зараз кажемо: перемога!» [10]. У жовтні 2024 року сайт суспільно-політичного журналу «New Voice» опублікував пряму мову командира 93-ї окремої механізованої бригади Холодний Яр Павла Паліса: «Мир і перемога – це дуже різні речі. Якщо ми втратимо пів України – це не перемога. Такий мир – лише час перед наступною війною» [6]. Поруч із цим загострюється полеміка між українським та західним медіа-простором. Наріжним каменем в ній постає сприйняття концепту «миру». Якщо для Західного світу його тлумачення полягало у пошуках компромісу між агресором та його жертвою задля унеможливлення подальших втрат, то для української сторони «мир» був логічним продовженням «перемоги» на власних умовах. Задля дотримання своїх національних інтересів і злагодження комунікації українська сторона напрацьовувала альтернативні формулювання перемоги на кшталт «справедливий мир». Разом з тим свій вплив на загальне інформаційне поле здійснював масмедійний концепт відомий як «втомилися від війни», що формував у частини населення запит на «мир за будь-яку ціну». Таким чином і «мир», і «перемога» перетворилися на мета-міфи, кожен з яких мав розгалужену мережу уявлень та візій, що відповідали світоглядним очікуванням різних суспільних кластерів. Відтак «мир» та «перемога» функціонують як шаблони із формою, яку можна наповнювати варіативним змістом орієнтуючись на ту чи іншу аудиторію. Незалежно від трактувань вони залишаються емоційними подразниками для громадської уваги, отже – виступають дієвими засобами для маніпуляцій із суспільною думкою. Станом на 2024 рік обидва поняття стали маркерами «нарративних війн», мета яких отримати статус єдиного доцільного погляду на ситуацію, об'єднавши під собою якщо не колективну більшість, то принаймні більшість тих, хто ресурсно здатен утримувати цей нарратив на верхівці ієрархії смислів. Для України контроль за нарративами «мир» та «перемога» в медіа-реальності пов'язаний із її національними інтересами, безпековими пріоритетами та державною суб'єктністю на світовій мапі. До таких практик

належать трактування «мир, як поразка» та «перемога, як світова геополітична перебудова».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретизуючи ментальні складові перемоги у війні для масової свідомості (формування життєствердних цінностей, що увиразнюють, а не розщеплюють смисли; мотивація до проактивних дій із баченням перемоги, як неунікненого результату; моральні імперативи в формі стислих настанов) Г. Терешкевич об'єднує у спільне нарративне поле концепти «мир» та «справедливість», щоб створити семантичну тотожність із «перемогою» [12, с. 113]. Такий науковий погляд підкреслює, що концепти «мир» та «перемога» потребують утворення нових смислових ланок, що знизять їхню контрарність. В. Супрун аналізує в масмедіа маркери «мови перемоги», що спонукають аудиторію до рефлексій звичаї та формують уявлення про служіння державі заради колективної користі [11]. Результати цього дослідження свідчать про можливість конструювання комунікативної «технології перемоги», яка спрямована викликати конкретні реакції у реципієнта. Тому перемога в російсько-українській війні постає не лише загальнонаціональним результатом у віддаленій перспективі, але й як ідея, що здатна реалізовуватися за допомогою масмедіа на мікрорівні кожним суб'єктом на будь-якому часовому відрізку.

Б. Кордан бачить можливість примирення у російсько-українській війні лише за умови, якщо РФ переосмислить міфологізацію власного державного минулого. Відтак «мир», на думку науковця, визначають не юридичні рішення та обов'язкова політична воля, а масштабна системна зміна нарративів у масовій свідомості росіян. Саме це, як вважає політолог, ілюструє гібридність понять «війна» та «мир» і вимагає інноваційних підходів у роботі з ними [19, с. 170]. Г. Перепелиця говорить, що стирання смислів між війною та миром у ХХІ столітті породило поняття «гібридний мир» та «гібридна війна». Внаслідок цього російсько-українська війна починає розглядатися в категоріях «внутрішній конфлікт», «українська криза», «регіональна війна» і потрапляє під означення гібридного миру. Науковець підсумовує свій аналіз думкою: «У цій ситуації міжнародне співтовариство дезорієнтоване, байдуже та пасивно протидіє державі-агресору» [22, с. 275]. На думку Ю. Саар РФ перебуває у парадигмі для якої мир можливий лише за умови перемоги над ворогом, а якщо така перемога недосяжна – то через це можна знищити увесь світ [23, с. 9]. Така концеп-

ція вписується у стратегію «ядерного шантажу», яку РФ здійснює завдяки активному навіюванню апокаліптичних настроїв на світову спільноту через масмедіа.

Постановка завдання. Метою статті є структурування масмедійних наративів за двома групами: ті, що обслуговують і ті, що суперечать концептам медіареальності «мир, як поразка» та «перемога, як світова геополітична перебудова».

Означена мета передбачає вирішення таких завдань:

1. Проаналізувати головні наративи медіареальності, що впливають на змістове наповнення концептів «мир, як поразка» та «перемога, як світова геополітична перебудова».

2. Встановити, які семантичні варіації отримують в масмедійному просторі концепти «мир, як поразка» та «перемога, як світова геополітична перебудова» під впливом російсько-української війни.

3. Окреслити основні фактори, що впливають на когнітивні викривлення та семантичну неоднозначність згаданих концептів.

Виклад основного матеріалу. Г. Яворська зазначає, що після Другої світової війни в Європі сформувався концепт миру, як дипломатичного розв'язання протиріччя. Проте в умовах російсько-української війни ця концепція є неефективною. Головна причина – гібридні обставини агресії, що здійснює РФ. Нападник офіційно позиціонує себе як миротворець, а країну проти якої чинить військові дії представляє як нападника. Це спричиняє когнітивні непорозуміння у західних партнерів України, які перебувають у власній матриці сприйняття миру як абсолютної цінності. За таких обставин поняття перемоги нівелюється, а замість нього наголошується на досягненні миру, як самодостатній категорії, що стоїть на вершині ієрархії наративів. В цій світоглядній системі концепт «мир» впорядковується концепту «війна» [13, с. 44].

В подкасті записаному в 2023 році в межах Львівського медіафоруму Оксана Забужко розсуває хронологічні межі формування європейського концепту миру і окреслює його змістове наповнення. На думку письменниці універсалізація досвіду імперіалістичної війни європейських держав у Першій світовій призвела до заперечення війни як частини людського досвіду. Замість цього утвердилася парадигма війни як соціальної девіації, яку передове людство залишило у XX столітті. Отже, ті, хто беруть участь у війні тавруються девіантами, незалежно від того, це агре-

сор чи його жертва. На підставі цього формувалася міф «війна – це збочення, якого можна уникнути». А уникнути війни можна умоглядними стандартами поведінки [8]. Зміцнення такої парадигми відбувалося і в медіареальності. Серед іншого це здійснювалося селекцією новин та відповідною інтерпретацією контенту, що поширювався. В наслідок цього досвід меншості маргіналізувався, а досвід більшості – продовжував універсалізуватися як єдиний правильний.

Подібний підхід, на нашу думку, позначився на принципах журналістики миру, що прагне до балансу думок між сторонами конфлікту та бере на себе роль примирення агресора і його жертви. В дослідженні «Об'єктивність та упередженість масмедіа у висвітленні російсько-українського конфлікту на Заході» проведеному в шведському Університеті Седертерн зазначається: «Було помічено, що висвітлення західними масмедіа непропорційно представляє українську точку зору, тоді як російська точка зору значною мірою маргіналізована або стереотипно охарактеризована», «Дегуманізація та демонізація російських бойовиків і мирного населення разом із героїзацією українських бойовиків є яскравим прикладом цієї тенденції» [16, с. 92]. Нарікаючи на брак опису в масмедіа «можливих військових злочинів і звірств, вчинених українськими комбатантами» автори дослідження зміцнюють вже у науковий дискурс міф «винні обидві сторони конфлікту», «росіяни і українці однакові у своїй жорстокості». І якщо мета журналістики миру зламати бінарну опозицію між сторонами конфлікту, то поруч із цим формується інша бінарна опозиція: «вони – українці і росіяни» та «ми». При цьому «вони» виступають гіршими за «нас», бо не відповідають «нашим» цивілізаційним стандартам.

Така когнітивна пастка простежується і в українській науковій думці. Аналізуючи медійний дискурс російсько-української війни В. Кириченко говорить: «українське суспільство пройшло шлях від колективного усвідомлення необхідності миру через переговори (мінімізація антигуманних наслідків протистояння) до яскраво семантично артикульованого суспільством усвідомлення категоричності досягнення миру через перемогу» [5, с. 239–240]. Цей процес дослідник пов'язує із наростанням в українському медіапросторі заохочень до антигуманної і антисоціальної поведінки, що виправдовується прагненням перемоги у війні. Свою думку науковець підсумовує таким чином: «Медіадискурс обох воюючих сторін наповнений наративами «справедливої війни», що накладає

свій відбиток на загальну мета структуру медіа-простору» [5, с. 241]. Згідно з таким висновком, деякі вітчизняні медіапрактики сприяють уподібненню українців до росіян, які обопільно самодегуманізуються у своєму прагненні перемогти ворога. А саме прагнення перемоги – розглядається як соціальна девіація.

Г. Яворська формулює чим є перемога для всіх учасників конфлікту. Для України – це повернення окупованих територій та інтеграція у світові безпекові системи правопорядку. Для РФ – це знищення України як незалежної держави та перебудова світового порядку під власні інтереси. Для західних партнерів України – це стримування безпосереднього зіткнення РФ з країнами НАТО та унеможливлення глобального ядерного конфлікту. Для «нейтральних сторін» (КНР, країни Глобального Півдня) бачення власної перемоги в російсько-українській війні не є сталим і адаптується під поточну динаміку подій [14, с. 222]. На нашу думку ці візії перемоги відповідають наративам, що репрезентовані у світовій медіареальності з уточненням, що надає О. Пошедін: «У Китаї російсько-українська війна висвітлюється через призму глобальної конкуренції КНР зі США, зокрема, повторюються тези про те, що це Україна спровокувала Росію, що російське вторгнення стало наслідком руху України в фарватері США, що США є джерелом дестабілізації та конфліктів по всьому світу» [9, с. 88–89].

Думку Г. Яворської ілюструють міркування викладанні в журналі *The Economist* у листопаді 2022 року. Публікація під заголовком «Уявляючи мир в Україні» зазначає, що західні партнери української держави дотримуються власних інтересів у війні. З одного боку ці інтереси полягають в тому, щоб не вступати у пряму конфронтацію з РФ, а з іншого, стримувати агресора від перемоги над Україною, що принесе нові загрози Атлантичного альянсу. Також в матеріалі йдеться про те, що перемога України у війні принесе мир не лише українцям, а «незліченній кількості людей по всій Європі» [18].

Окремого аналізу заслуговує згадана вище практика присоромлення українців за маркери «риторики дегуманізації» (або ж «небажання бути мирними») в медіатексах. На нашу думку ця риторика близька за своєю природою до вісхолдингу. За визначенням, що подає Львівський обласний центр громадського здоров'я під цим поняттям розуміють «відведення маніпулятором розмови в сторону від теми, що вас хвилює, а також дії, що блокують жертві можливість проявляти свої

емоції та почуття» [2]. Також таке присоромлення можна розглядати в контексті деструктивної культури «заборони на емоції», що впроваджує привілейована більшість до маргіналізованої меншості. В широкому контексті вона побутує як спосіб формування владних відносин та упокорення між будь-якими групами, що перебувають на різних позиціях соціальної ієрархії. В феміністичних студіях цю культуру розглядають як складову патріархальної системи, коли гендерна соціалізація жінки відбувається із заборонаю проявляти емоції, що трактуються жіночо не конденційними. Головним чином під такі емоції потрапляють гнів і злість, оскільки патріархальна система очікує від жінки усміхненого, привітного, доброзичливого вигляду. Однак заборона на емоції може проявлятися в інших стосунках привілейованих та менш привілейованих. В колонці виданню *The Washington Post* К. Аттіа розповідає про те, що за підсумками пресконференцій з білими високопосадовцями темношкірих журналістів зображують в медіа як неприйнятно емоційних та агресивних, що, ймовірно є расистською практикою. Через це темношкірі журналісти стримують себе від гострих запитань, щоб не потрапити під таку медійну стигматизацію [15]. Це повертає нас до думок висловлених Оксаною Забужко в подкасті «Інше інтерв'ю», що нав'язування стандарту сприйняття «миру» («мирної поведінки», «миролюбності») є складовою ієрархічного тиску привілейованої більшості. А прагнення до зростання «глобального індексу миру» (який впав у 2024 році через російсько-українську війну та війну Ізраїлю з ХАМАСом [17]) перетворюється на самоціль із запереченням (або відсіканням як другорядних) тих історичних передумов, що стоять за збройними протистояннями. Відтак виникає ілюзорне уявлення про те, що «індекс миру» це показник, який можна штучно стимулювати, умовно, як стимулюють у фермерському господарстві надої у корів чи врожайність кукурудзи.

Тому стає зрозумілим масове відторгнення концепту «мир» в масмедіа, як інвазивного впливу в інформаційному просторі. Це відторгнення осмислюється у матеріалах у вигляді прямої критики та на рівні іронічних (або саркастичних) інтернет-мемів. Звідси походить тиражування формулювань «схиляння до миру», «примус до примирення» як способів примусити українську сторону до компромісів з РФ. Вислів «умиротворення агресора» репрезентується як спосіб задовольнити вимоги країни-нападниці дипломатичним шляхом. В соц-мережах набув

популярності ще один вислів – «примирення» (вистіювання масмедійної риторики щодо процесів примирення). Промовистою ілюстрацією до цього є допис Тетяни Кохановської опублікований в березні 2023 року на інформаційному порталі «Тверезий погляд». В ньому авторка міркує над «інформаційним наступом», що здійснює в медіаполі РФ: «Ми бачимо його різноманітні прояви – то статті в західних виданнях про якісь примирення, тертя між нами і союзниками, то якісь піар-акції на кшталт того нагородження кіна про небутерброд» [7]. Цей текст підживлює масмедійний міф, що узагальнює різні явища в медіаполі. На нашу думку подальше формування в західних медіа символічного капіталу навколо Алексея Навального (жартівливо маркованого в дописі як «небутерброд») та його вдови пов'язано із кризою світових політичних еліт у процесах роздержавлення РФ внаслідок української перемоги в війні. На думку Г. Яворської головним протиріччям в дискусіях про російсько-українську війну є поразка країни-агресорки: «Намагання уявити поразку РФ, і тим більше майбутній світ без Росії, інколи постає як непосильне завдання, і це підтримує тезу про перемогу України» [14, с. 224]. Таким чином формування масмедійного міфу про репутаційну вагу постатей Навального/Навальної можна розцінювати як спробу західних поетичних еліт знайти дієву альтернативу очільнику РФ, щоб уповільнити процеси російського роздержавлення внаслідок майбутньої української перемоги. Адже демонтаж РФ як чинної імперії із розпадом на нові державні утворення постає потужним геополітичним (а внаслідок цього і економічним) викликом для світової спільноти.

Слушним буде навести думку співзасновниці International Centre for Ukrainian Victory та голови правління ГО «Громадянська мережа ОПОРА» Ольги Айвазовської, озвучену у січні 2023 року в подкасті на Громадському радіо. Правозахисниця зазначила, що поширення російської культури (зокрема через корупційні домовленості) стало проявом гібридної війни РФ для трансформації світогляду чинних та потенційних політичних еліт Заходу. А перемога України у російсько-українській війні має два виміри: територіальний (звільнення усіх окупованих територій) та пролонгований у часі (деокупація Західного світу від інвазивного впливу російської гібридної війни) [4]. Таке розуміння контексту ставлення західних партнерів до викликів, що несе агресія РФ доповнює та ускладнює загальну динаміку масмедійних наративів про концепти «мир» і «перемога»

в їхньому проектуванні на перебіг російсько-української війни.

Г. Перепелиця стверджує, що логічне завершення будь-якої війни – це мир. А якості перемоги визначає те, на чиїх умовах настає цей мир. На думку науковця очільникам європейських держав варто зрозуміти, що саме переможці у російсько-українській війні формуватимуть нову архітектуру міжнародної безпеки. І без розуміння цього (і головне – без подолання страху перед РФ) Європу очікує повторення помилок зроблених під час Другої світової війни. Також Г. Перепелиця визначає перемогу України як «розв'язання екзистенційного конфлікту ідентичності з Росією, який триває вже понад 300 років», внаслідок чого українська держава отримає провідну роль у новій безпековій системі Центрально-Східної Європи в обставинах багатопольярного миру [22, с. 21].

Подальша контрарність понять «мир» та «перемога» посилилася у лютому 2025 року у зв'язку з медійною риторикою Дональда Трампа. Одним з прикладів цього слугує колонка есеїста А. Любки, що вийшла до третьої річниці початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну. В підзаголовку до неї автор зазначає: «Після трьох років повномасштабної війни українці від мрій про перемогу повернулися до надії на несправедливий мир» [20].

Висновки. Гібридні обставини російської агресії зумовлюють те, що семантичне наповнення концептів «мир» та «перемога» в медіаполі не є універсальним, а мімікрує під конкретні наративні стратегії. Серед іншого на них впливають як поточні інформаційні приводи (нова розстановка політичних сил внаслідок політичних виборів у світі, події на фронті, обіцянки та обмеження у військовій допомозі Україні, корупційні скандали тощо) так і усталені системні процеси зумовлені імперіалістичним минулим (як союзних держав України, так і РФ), а також досвід попередніх світових воїн, дипломатичні (та корупційні) зв'язки РФ і Західного світу сформовані щонайменше за часів СРСР тощо. За таких обставин «мир» та «перемога» виступають універсальними міфами, що пропонують кожній окремій світоглядній системі власне визначення.

Концепція «справедливий мир», яку виніс Володимир Зеленський у простір дипломатичної та масмедійної комунікації в другій половині 2024 року – також є гібридним формулюванням. Використовуючись як складова «плану перемоги», що пропонує президент України, вона зміщує увагу західних партнерів на більш прийнятний

для них міф «миру». Зокрема це можна простежити за публікацією, що вийшла на офіційному сайті президента України 9 грудня 2024 року. Цей матеріал присвячений зустрічі Володимира Зеленського із з головою німецької партії «Християнсько-демократичний союз» Фрідріхом Мерцом. Серед іншого в тексті йдеться: «Одна з ключових тем зустрічі – План перемоги. Сторони погодилися, що Україну можуть зміцнити далекобійнні спроможності та запрошення в НАТО, а досягнення справедливого миру матиме вплив на глобальну безпеку» [3]. Отже концепт «справедливий мир» формується як стратегічна варіація концепту «перемога, як світова геополітична перебудова». Ця варіація, як і переконання «мир, як поразка» виникає в українському медіапросторі в умовах відстоювання національних інтересів та державної суб'єктності. Обидва концепти логічним чином продовжують один одного. Вони формують спільну картину реальності, спонукають до символічно-образного осмислення досвіду війни, дають можливість суб'єктами конструювати в колективній пам'яті сценарії причинно-наслідкових зв'язків у подіях та явищах.

Концепт «мир, як поразка» обслуговує критику в масмедіа можливих поступок на вимоги країни-агресорки, заперечення будь-яких компромісних рішень задля досягнення миру, висміювання неефективності дипломатичних спроб завершити війну. Суперечать цьому концепту такі наративи: «українці втомилися від війни» (згідно з яким більшість українців готові до будь-яких поступок заради завершення бойових дій), «війна до остан-

нього українця» (що працює на зміцнення міфу про непереможність РФ, через її безмежні людські, збройні, фінансові та інші ресурси) і «замороження війни». Також із ним конфліктує риторика, яка звинувачує українців у втраті гуманістичних ідеалів під впливом російської збройної агресії (окремої наукової оцінки потребує розгляд наративів в межах концепту «розлюднення українців», що тиражувався в масмедіа з червня по серпень 2023 року у зв'язку із поширенням інтернет-мемів про смерть громадянина РФ від акули у Єгипті).

Концепт «перемога, як світова геополітична перебудова» обслуговує наратив про те, що кінцевим результатом перемоги в російсько-українській війні буде демонтаж РФ на окремі державні утворення. Ширшим тлом для такого наративу є переконання, що Росія як чинна імперія не здатна позбутися імперіалістичних бажань до збройної агресії проти інших суверенних держав. Тому поразка у війні, світоглядна перебудова, зміна управлінської системи (вертикалі влади і принципів ведення економіки) стануть першими кроками у масштабних державних змін в межах її окреслених кордонів. Також цей наратив підтримує переконання, що перемога перетворить Україну на державу-лідера у Центральній та Східній Європі і сприятиме новим союзним альтернативним для ЄС.

Суперечить цьому концепту зміцнення в медіа-реальності символічного капіталу «альтернативних лідерів/лідерок РФ», що (на думку українців) без ініціювання колективної спокути росіян працюватиме на подальшу тяглість російського імперіалістичного світогляду.

Список літератури:

1. Варченко І. Мир чи Перемога? *Лівий берег*. URL: https://lb.ua/blog/ivan_varchenko/297338_mir_chi_peremoga.html (дата звернення: 24.01.2025).
2. Види психологічних маніпуляцій: вісхолдинг. Львівський обласний центр громадського здоров'я. URL: <https://surl.li/dkednw> (дата звернення: 24.01.2025).
3. Володимир Зеленський обговорив із Фрідріхом Мерцом військову допомогу та кроки для встановлення справедливого миру. Сайт президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-obgovoriv-iz-fridrihom-mercom-vijskovu-d-94897> (дата звернення: 24.01.2025).
4. Історично війна завершиться, коли буде деколонізований Захід – Ольга Айвазовська. *Громадське радіо*. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/my-ie-buly-y-budem-informatsiynny-maraton/1136776> (дата звернення: 24.01.2025).
5. Кириченко В.В. Психологічний аналіз медійного дискурсу російсько-української війни. *Габітус*. 2022. Вип. 41. С. 239–244. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2022.41.42>
6. Комбриг 93-ї ОМБр пояснив, якою бачить перемогу України у війні. *New Voice*. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/yakoyu-maye-buti-peremoga-ukrajini-u-viyni-kombrig-93-ombr-novini-ukrajini-50461426.html> (дата звернення: 24.01.2025).
7. Кохановська Т. Напровесні завжди важко. *Тверезий погляд*. URL: <https://tverezo.info/post/169743> (дата звернення: 24.01.2025).
8. Оксана Забужко: «Людство ввійшло у зону турбулентності. Пристебнімо реміні!». *Інше інтерв'ю*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=2YIIQBIIQ> (дата звернення: 24.01.2025).

9. Пошедін О.І. Міжнародний порядок крізь призму війни Росії проти України: позиції КНР і США. *Конфронтація та співробітництво в міжнародних відносинах: теорія і практика: збірник наукових праць*. 2023. С. 84–92.
10. Привітання Президента Володимира Зеленського з нагоди Дня Незалежності України. *Офіс Президента України*. URL: <https://www.president.gov.ua/news/privitannya-prezidenta-volodimira-zelenskogo-z-nagodi-dnya-n-77265> (дата звернення: 24.01.2025).
11. Супрун В. М. «Мова перемовин» в інформаційному дискурсі війни. 2022. *Обрії друкарства*. № 1(11). С. 131–142. URL: [https://doi.org/10.20535/2522-1078.2022.1\(11\).261720](https://doi.org/10.20535/2522-1078.2022.1(11).261720)
12. Терешкевич Г. «Так!» – миру, що не відокремлюється від вимог справедливості. *Національна пам'ять (на вшанування жертв тоталітаризму): збірник наукових праць / Упоряд. Гірня Н.М. Львів: Друкарня ЛНМУ імені Данила Галицького, 2023. С. 104–115.*
13. Яворська Г. М. Гібридна війна як дискурсивний конструкт. *Стратегічні пріоритети. Серія : Політика*. 2016. № 4. С. 41–48.
14. Яворська Г. Дискурс війни (кілька методологічних питань). *Мова і війна: динаміка мовної системи і мовна політика : монографія*. Київ. 2024. С. 211–228.
15. Attiah K. At NABJ, Trump was both a missile and a mirror. *The Washington Post*. URL: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2024/08/01/trump-nabj-humiliation-spectacle/> (дата звернення: 25.01.2025).
16. Fisher H.O. Media Objectivity and Bias in Western Coverage of the Russian-Ukrainian Conflict. Södertörn University. Stockholm. 2023. 104 p. URL: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1769389/FULLTEXT02> (дата звернення: 24.01.2025).
17. Global Peace Index 2024. Institute for Economics & Peace. URL: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2024/06/GPI-2024-web.pdf> (дата звернення: 26.01.2025).
18. Imagining peace in Ukraine. *The Economist*. URL: <https://www.economist.com/leaders/2022/11/10/imagining-peace-in-ukraine> (дата звернення: 24.01.2025).
19. Kordan B. Russia's war against Ukraine: historical narratives, geopolitics, and peace. *Canadian Slavonic Papers*. 2022. VOL. 64, NOS. 2–3, 162–172. URL: 10.1080/00085006.2022.2107835
20. Lyubka A. After 3 years of war in Ukraine, sometimes I think: Stop the planet, I want to get off. *The Kyiv Independent*. URL: <https://surl.li/gwuyt> (дата звернення: 24.02.2025).
21. Perepelytsia H. The dilemma of war and peace in the trend of the XXI century (Russian-Ukrainian case). *Przegląd Strategiczny*. 2021. vol. 11, no. 14, P. 249–275. URL: 10.14746/ps.2021.1.15
22. Perepelytsia, H. The concept of peace and victory in the domestic and foreign policy of Ukraine. *Przegląd Geopolityczny*. 2023. № 44, S. 9–24.
23. Saar J. The Russian Holy War and Military Statehood. *TRAMES*. 2023. № 27, P. 3–20. URL: <https://doi.org/10.3176/tr.2023.1.01> (дата звернення: 25.01.2025).

Babenko V. S. “PEACE AS DEFEAT” AND “VICTORY AS WORLD GEOPOLITICAL RESTRUCTURING”: TOWARDS THE CONTEXT OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR IN MASS MEDIA NARRATIVES

The article outlines the problem of the influence of the hybrid circumstances of the Russian-Ukrainian war on the content of concepts which are considered key to the worldview of the mass audience. Among such concepts are “peace” and “victory”. Depending on the specific value matrix (determined by previous and current collective experience) in which the subjects are located, these concepts receive a wide variability of interpretations. The article addresses the mass media transformation of the aforementioned concepts under the influence of factors of historical memory, filters for the perception of current informational occasions, ideological influences, the plurality of geopolitical interests and self-censorship. The study establishes how the concepts of “peace” and “victory” are transformed into a form, the content of which can be constructed, edited, denied and otherwise modeled. It is revealed why the above-mentioned concepts become components of information warfare, since they are capable of both exacerbating ideological contradictions and smoothing them out to mask meanings that can act as emotional irritants for the audience. Formulations that accompany the concepts of “peace” and “victory” in media reality in order to meet the given information needs of the external and internal media market are determined. Such formulations include: “pacification of the aggressor”, “inclination to peace” (or “coercion to peace”), “prymymrennya” (a satirical comparison of the Ukrainian words “reconciliation” and “mumble”). The article examines how, with the beginning of the full-scale invasion of the Russian Federation into Ukraine, the contradiction between the concepts of “peace” and “victory”, which were previously in conditional synonymy, intensified. It is proven that, among other circumstances, such a binary opposition was caused by the crisis of the Western world's narratives in the interpretation of the Russian-Ukrainian war and attempts to artificially construct political opposition

to Vladimir Putin in order to mask systemic geopolitical challenges associated with the vision of Ukraine's victory in the war. It is found that the concepts of "peace as defeat" and "victory as a global geopolitical restructuring" serve Ukraine's needs to control the narratives of "peace" and "victory" within the framework of its national interests.

Key words: *mass media, media reality, media discourse, concept, narrative, Russo-Ukrainian war, information war, war, peace, hybrid war, conflict of narratives, perception of war, victory concept.*